

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/6/2015
Identifikačné číslo spisu: 8013200463
Dátum vydania rozhodnutia: 16.11.2016
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:8013200463.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: P. K., bytom X.. P. XXX/X, Q., zastúpeného Mgr. Petrom Piatnikom, advokátom so sídlom Námestie sv. Egídia 29/69, Poprad, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa- ústredie, Ul. 29. augusta č. 10, Bratislava, o úrazovú rentu, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sp/16/2013-18 zo dňa 10. júla 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4Sp/16/2013-18 zo dňa 10. júla 2014 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne č. 745-20/2013-BA zo dňa 27.03.2013 (ďalej na účely tohto rozsudku len „preskúmané rozhodnutie“), ktorým táto podľa § 293o zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom pre prejednávajúcu vec (ďalej na účely tohto rozsudku len „zák. č. 461/2003 Z. z.“) vo veci nároku na úrazovú rentu rozhodla tak, že navrhovateľ nemá nárok na úrazovú rentu.

2. Vo včas podanom opravnom prostriedku podľa tretej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej na účely tohto rozsudku len „O.s.p.“) navrhovateľ uvádzal, že jeho nárok je potrebné s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžso 22/2008 zo dňa 25.09.2008 posudzovať podľa právneho predpisu platného v čase vzniku nároku. Namietal nezákonnosť predmetného rozhodnutia odporkyne, ktorá došla k nesprávnemu právnemu záveru, že sa na navrhovateľa ustanovenie § 293o ods. 1 až 3 zák. č. 461/2003

Z. z. nevzťahuje.

II.

3. Krajský súd s poukazom na ustanovenia § 88, § 272 a § 293o zák. č. 461/2003 Z. z. dospel k záveru, že je potrebné kumulatívne splnenie oboch podmienok a to:

1. nárok na výplatu úrazovej renty bol poškodenému priznaný, resp. vznikol v nadväznosti na ustanovenie § 272 ods. 3 zákona a považuje sa za tzv. transformovanú úrazovú rentu a
2. nárok na výplatu úrazovej renty uvedený v bode 1 trvá poškodenému aj po 31.07.2006, resp. v období od 01.01.2004 do 31.07.2006 z dôvodu priznania starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo z dôvodu dovŕšenia 65 rokov veku poberateľa zanikol.

4. Krajský súd považoval za nesporné, že navrhovateľovi nebola k 31.12.2003 vyplácaná náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity, ktorá by sa tak priamo zo zákona transformovala na úrazovú rentu.

5. Navrhovateľ utrpel pracovný úraz dňa 28.03.2006, teda v období po 01.01.2004, z tohto dôvodu mu bol nárok na úrazovú rentu priznaný podľa § 88 a nasl. zák. č. 461/2003 Z. z.. Na základe tejto skutočnosti je v prípade navrhovateľa vylúčená aplikácia ustanovenia § 293o ods. 1 a 2 zák. č. 461/2003 Z. z. a zároveň dovŕšením dôchodkového veku nárok na úrazovú rentu navrhovateľovi ex lege zanikol.

6. Krajský súd sa stotožnil s postupom odporkyne, ktorý je v súlade so zákonom, ako aj s citovaným rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžso 22/2008 zo dňa 25.09.2008, na ktorý poukazoval navrhovateľ v svojom opravnom prostriedku. Príslušné prechodné ustanovenia, ktoré tento rozsudok vyžaduje pre úpravu podmienok skoršieho nároku na dávku a na jej výplatu podľa ustanovení zákona v jeho neskoršom znení, sú v zák. č. 461/2003 Z. z. upravené ako prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 01.08.2006 ako ustanovenia § 293g až § 293q tohto zákona.

7. Navrhovateľ dovŕšil dôchodkový vek po XX.XX.XXXX, preto odporkyňa nemohla v prípade jeho nároku na úrazovú rentu postupovať podľa § 293o ods. 3 zák. č. 461/2003 Z. z.. Z uvedených dôvodov krajský súd podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil preskúmané rozhodnutie.

III.

A)

8. Proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. c), d) a f) O.s.p.

9. Namietal, že krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku vôbec nevysporiadal s argumentáciou žalobcu uvádzanou v písomnom vyjadrení zo dňa 13.02.2014, ako aj na pojednávaní dňa 10.07.2014. Navrhovateľ považuje za nesporné, že podmienky na priznanie nároku na úrazovú rentu u neho boli splnené ešte podľa zák. č. 461/2003 Z. z. účinného do 31.07.2006.

10. Podľa v tom čase platnej právnej úpravy patrilo poskytovanie úrazovej renty poškodenému doživotne. Až účinnosťou zák. č. 310/2006 Z. z. bolo zavedené ustanovenie § 89a, podľa ktorého zanikol nárok na poberanú úrazovú rentu dňom dovŕšenia dôchodkového veku.

11. V ust. § 293o zák. č. 461/2003 Z. z. zákonodarca upravil doživotné poskytovanie úrazovej renty aj po priznaní starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo po dovŕšení 65 rokov veku. Z dôvodovej správy vyplýva, že sa má týkať skupiny poistencov, ktorým nárok na náhradu straty na zárobku vznikol pred 01.01.2004. Tým zákonodarca jasne vyjadril účel právnej úpravy - doživotne odškodňovať poistencov, ktorým bola v dôsledku choroby z povolania alebo pracovného úrazu vyplácaná náhrada straty na zárobku.

12. Ak účel zákona zákonodarca takto vyjadril vo vzťahu k jednej skupine poistencov, ktorým vznikol

nárok podľa ust. § 272 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z. z., možno z toho vyvodiť, že nebolo úmyslom zákonodarcu postupovať odlišne voči poistencom, ktorým vznikol nárok podľa ust. § 88 zák. č. 461/2003 Z. z. v období od 01.01.2004 do 31.07.2006 a teda odňať nárok na vyplácanie úrazovej renty tej skupine poškodených, ktorým vznikol tento nárok podľa predpisov platných do 31.07.2006 a ktorí dosiahli dôchodkový vek až po 31.07.2006, t.j. skupine poškodených, do ktorej patrí aj navrhovateľ.

13. Výklad odporkyne, ako aj krajského súdu pri aplikácii ust. § 293o zák. č. 461/2003 Z. z. je podľa názoru navrhovateľa v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, nakoľko navrhovateľ je oproti iným poškodeným, ktorým vznikol nárok na úrazovú rentu za účinnosti toho istého zákona, diskriminovaný z dôvodu veku. V ďalšej časti navrhovateľ poukázal na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorá vychádza zo zásady prednosti ústavne konformného výkladu a z ktorej vyplýva požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb (II. ÚS 148/06, III. ÚS 348/06, IV. ÚS 96107, IV. ÚS 200/07, IV. ÚS 207/07, IV. ÚS 95/08 atď.).

14. Záverom navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie zruší a vec vráti odporkyňi na ďalšie konanie.

B)

15. Odporkyňa považovala námietky navrhovateľa za obdobné, ako námietky obsiahnuté v opravnom prostriedku, preto poukázala na jej právnu argumentáciu uvedenú vo vyjadrení z 21.02.2014.

16. Záverom konštatovala, že posudzovanie nároku na úrazovú rentu a jeho ďalšie trvanie v nadväznosti na § 293o zák. č. 461/2003 Z. z. je v tomto ustanovení vymedzené kogentne, neumožňujúc extenzívny výklad tak, ako ho uvádza v odvolaní navrhovateľ. Vzhľadom na túto skutočnosť považuje námietky navrhovateľa za bezpredmetné.

Preto navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok na základe vyššie uvedených skutočností potvrdil.

IV.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „odvolací súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 subsidiárne § 246c ods. 1 O.s.p. a s prihliadnutím na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250s veta druhá O.s.p. odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p.) jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné a preto postupom podľa § 219 v spoj. s § 250l ods. 2 a § 246c ods. 1 O.s.p. rozsudok potvrdil.

18. Z administratívneho spisu odporkyne vyplynulo, že odporkyňa na základe navrhovateľovej žiadosti zo dňa 09.02.2007 vydala dňa 23.05.2007 rozhodnutie č. 222-2866/2007, ktorým navrhovateľovi podľa § 88 a § 89 zák. č. 461/2003 Z. z. priznala nárok na úrazovú rentu odo dňa 11.06.2006. Následne rozhodnutím zo dňa 03.07.2008 č. 222-4180/2008 znížila navrhovateľovi sumu úrazovej renty priznanej pôvodným rozhodnutím zo dňa 23.05.2007 z dôvodu, že miera poklesu pracovnej schopnosti v zmysle § 89 ods. 4 zák. č. 461/2003 Z. z. bola navrhovateľovi pri kontrolnej lekárskej prehliadke znížená z pôvodných 100 % na 60 %. Na opravný prostriedok navrhovateľa odporkyňa v rámci autoremedúry zrušila rozhodnutie zo dňa 03.07.2008 z dôvodu, že miera poklesu pracovnej schopnosti navrhovateľa zostala v rozsahu pôvodných 100 % a novým rozhodnutím zo dňa 08.12.2008 v č. 222-7189/2008 mu priznala nárok na úrazovú rentu odo dňa 21.05.2008 vo vyššej sume.

V konaní bolo zistené, že navrhovateľ dovŕšil dôchodkový vek dňa XX.XX.XXXX.

Podľa § 89a zák. č. 461/2003 Z. z. „Nárok na úrazovú rentu zaniká dňom dovŕšenia dôchodkového veku alebo dňom priznania predčasného starobného dôchodku.“

19. V nadväznosti na toto zákonné ustanovenie odporkyňa rozhodnutím zo dňa 19.03.2012 rozhodla tak, že navrhovateľovi dňom dovŕšenia dôchodkového veku, t. j. počnúc dňom XX.XX.XXXX, zanikol nárok na úrazovú rentu.

20. Následne na žiadosť navrhovateľa zo dňa 18.02.2013 o opätovné priznanie úrazovej renty odporkyňa preskúmaným rozhodnutím navrhovateľovi nepriznala nárok na úrazovú rentu.

Podľa § 293o ods. 1 veta prvá zák. č. 461/2003 Z.z. „Ak nárok na výplatu úrazovej renty, na ktorú bola prekvalifikovaná náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity podľa § 272 ods. 3, trvá k 31. júlu 2006, úrazová renta sa vypláca po tomto dni aj po priznaní starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo po dovŕšení 65 rokov veku poberateľa, a to vo výške 50% sumy úrazovej renty vyplácanej ku dňu priznania starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo ku dňu dovŕšenia 65 rokov veku poberateľa po zvýšení podľa tohto zákona.“

Podľa § 293o ods. 2 veta prvá zák. č. 461/2003 Z. z. „Ak nárok na úrazovú rentu podľa § 272 ods. 3 zanikol v období od 1. januára 2004 do 31. júla 2006 z dôvodu priznania starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo z dôvodu dovŕšenia 65 rokov veku poberateľa, Sociálna poisťovňa prizná úrazovú rentu na žiadosť poškodeného najskôr od 1. augusta 2006, a to vo výške 50% jej sumy, ktorá patrila ku dňu zániku nároku na úrazovú rentu po zvýšení podľa tohto zákona.“

21. Z vyššie citovaných ustanovení teda vyplynula požiadavka tzv. transformácie náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity na úrazovú rentu v zmysle ustanovenia § 272 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z. z., t. j. aby nárok na výplatu úrazovej renty bol navrhovateľovi ako poškodenému priznaný, resp. vznikol v nadväznosti na vyššie uvedené dávky.

22. Nárok na úrazovú rentu, ktorá bola priznaná poškodenému zamestnancovi v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania podľa § 88 zák. č. 461/2003 Z. z., v zmysle § 89a tohto zákona zaniká dňom dovŕšenia dôchodkového veku alebo dňom priznania predčasného starobného dôchodku.

23. Ustanovenie § 89a zák. č. 461/2003 Z. z. o zániku nároku na úrazovú rentu sa však nevzťahuje na úrazovú rentu, ktorá bola podľa § 272 ods. 3 tohto zákona prekvalifikovaná z náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity, na ktorú vznikol nárok pred 1. januárom 2004 podľa pracovnoprávných predpisov účinných do 31. decembra 2003. V takomto prípade priznanie starobného dôchodku nemá vplyv na úrazovú rentu, to znamená, že nárok na úrazovú rentu z dôvodu priznania starobného dôchodku nezaniká.

Podľa § 293o ods. 3 zák. č. 461/2003 Z. z. „ak nárok na výplatu úrazovej renty priznanej podľa § 88 v období od 1. januára 2004 do 31. júla 2006 trvá aj po 31. júli 2006 poškodenému, ktorý pred 1. augustom 2006 dovŕšil dôchodkový vek alebo mu bol priznaný predčasný starobný dôchodok, úrazová renta sa vypláca od 1. augusta 2006 vo výške 50% jej sumy vyplácanej k 31. júlu 2006.“

Podľa § 293o ods. 4 zák. č. 461/2003 Z. z. „ak poškodenému bola v období od 1. januára 2004 do 31. júla 2006 priznaná úrazová renta podľa § 88 a po 31. júli 2006 dovŕši dôchodkový vek alebo je mu priznaný predčasný starobný dôchodok, je vymeriavací základ na účely určenia sumy starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku za rok 2004 aj 1,25-násobok úhrnu vyplatených súm úrazovej renty v roku 2004, za rok 2005 aj 1,25-násobok úhrnu vyplatených súm úrazovej renty v roku 2005 a za obdobie od 1. januára 2006 do 31. júla 2006 aj 1,25-násobok úhrnu vyplatených súm úrazovej renty v tomto období.“

24. Ustanovenie § 293o ods. 1 až 3 zák. č. 461/2003 Z. z. sa však nevzťahuje na prípad navrhovateľa.

Tomuto bola úrazová renta priznaná odo dňa 11.06.2006 (t. j. v hore uvedenom období od 01.01.2004 do 31.12.2006) a dôchodkový vek dovŕšil dňa XX.XX.XXXX.

25. Je zrejmé, že nároky navrhovateľa je možné posúdiť jedine podľa §293o ods. 4 zák. č. 461/2003 Z. z.. Argument navrhovateľa ohľadom zámeru zákonodarcu pri prijímaní novej právnej úpravy (§ 89a v spojení s § 293o zák. č. 461/2003 Z. z.), podľa ktorej sa ďalšie trvanie nároku na úrazovú rentu posudzuje v závislosti odo dňa, ku ktorému bola poškodenému poistencovi priznaná úrazová renta v kombinácii s dňom dovŕšenia dôchodkového veku, resp. priznania predčasného starobného dôchodku, odvolací súd nepovažoval za dôvodný. Z vyššie uvedených ustanovení, v zmysle ktorých odporkyňa posudzovala navrhovateľovu žiadosť zo dňa 18.02.2013 vyplýva zámer zákonodarcu odlišne posudzovať poškodených poistencov na základe jasne a zrozumiteľne stanovených kritérií. Nesplnenie zákonných podmienok pritom nemožno chápať ako diskrimináciu pri posudzovaní nároku navrhovateľa na úrazovú rentu podľa zák. č. 461/2003 Z. z.

26. Z vyššie uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil so závermi krajského súdu o zákonnosti preskúmaného rozhodnutia odporkyne, keď táto navrhovateľov prípad posúdila v zmysle § 293o ods. 4 zák. č. 461/2003 Z. z., a to výhodnejším posúdením jeho nároku na starobný dôchodok, ktorého výsledkom je vyššia suma tohto dôchodku v porovnaní s poškodenými, ktorým nebola priznaná úrazová renta v období od 01.01.2004 do 31.07.2006.

Pre úplnosť považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že odvolanie navrhovateľa neobsahuje žiadne nové skutočnosti, právne významné pre uvedené konanie, s ktorými by sa krajský súd v rámci svojho konania nezaoberal.

27. Preto odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 od. 1, 2 O.s.p. potvrdil, pričom sa stotožnil s právnym posúdením veci, ktoré krajský súd náležite odôvodnil.

28. Odvolací súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. (úprava sociálno-poistných vzťahov vychádza z verejnoprávnych vzťahov), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

29. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 O.s.p. tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c